

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

кровообігу у постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи та визначити основні форми патології з високим ступенем ризику.

СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ НАПОЇВ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ ТА ПОВ'ЯЗАНІ З ЦИМ РИЗИКИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

Карпук Н.П., Велика Н.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. У структурі поведінкових факторів ризику, що пливають на здоров'я підлітків, особливе місце посідає споживання стимулюючих напоїв. Енергетичні напої є легкодоступними, активно маркетуються та сприймаються молоддю як безпечний засіб підвищення працездатності. Водночас їх склад (кофеїн у високих дозах, цукор, синтетичні стимулятори) створює потенційні ризики для серцево-судинної та нервової систем, а також для формування залежної поведінки. В умовах воєнного стану проблема набуває додаткової актуальності. З позицій громадського здоров'я це явище потребує оцінки масштабів та визначення напрямів профілактичного втручання.

Мета дослідження. Оцінити поширеність та особливості споживання енергетичних напоїв серед підлітків, визначити поведінкові та психоемоційні чинники, які сприяють їх споживанню, обґрунтувати необхідність та спрямування профілактичних заходів у системі громадського здоров'я.

Матеріали та методи. Створена анкета, яка включала блоки питань щодо споживання енергетичних напоїв (частоти, кількості, мотивації, обізнаності, наслідків, впливу стресу, шкідливих звичок, адаптаційних та профілактичних механізмів). Проведене анонімне анкетування 131 респондентів. Обробку результатів проводили методами описової статистики.

Результати дослідження. Встановлено, що споживання енергетичних напоїв є поширеним серед підлітків, зокрема 86 осіб (65,6%) зазначили, що вживали енергетичні напої хоча б раз у житті. Вперше спробували енергетик у 13–14 років 55,8% респондентів. Для частини респондентів характерним є

регулярне або періодичне вживання - 25,6% підлітків вживають енергетичні напої кілька разів на тиждень, 7% – щодня в кількості від 250–500 мл (45,3%) до 500–750 мл (29,1%) на день, що свідчить про формування стабільної моделі поведінки. Мотиваційна структура споживання поєднує як функціональні причини так і соціальні чинники. Найчастіше причинами для вживання енергетиків є розповсюджена серед підлітків модель групової поведінки (82,6%), для підвищення бадьорості (53,5%), концентрації уваги під час навчання (53,5%) та подолання втоми (52,3%), у стані тривоги чи страху (36%). В умовах воєнного стану простежується тенденція до посилення ролі стресогенних факторів у формуванні поведінкових моделей. Енергетичні напої виступають як доступний, але потенційно небезпечний механізм адаптації до хронічного психоемоційного навантаження. Війна вплинула на частоту вживання енергетиків у 61,7% опитаних, що пов'язують з порушенням сну (74,4%), постійним відчуттям напруження (52,3%). Виявлені функціональні порушення після вживання – погіршення сну (46,6%), серцебиття (36,6%), тривожність (13,7%), головний біль (9,9%) - свідчать про можливі негативні наслідки для здоров'я. Деякі респонденти крім енергетиків вживають алкоголь (66,3%), 59,3% – палять. Водночас 90,8% респондентів повідомили, що займаються спортом (регулярно або періодично), а 74% вважають спорт чи хобі повною або частковою альтернативою вживанню енергетиків.

Висновки. 1. Споживання енергетичних напоїв є поширеною поведінковою практикою серед підлітків, має багатофакторну мотивацію та переважно пов'язане з психологічними особливостями підліткового віку та психоемоційним напруженням, спричиненим війною, виявляє негативний вплив на організм. 2. Результати обґрунтовують необхідність розробки та впровадження цільових профілактичних програм у сфері громадського здоров'я, спрямованих на зменшення поширеності споживання енергетичних напоїв серед підлітків та формування здорових моделей поведінки.